

ZUNANJA SPODBUDA popuščajočemu srcu

'Masaža' nog za srčno moč

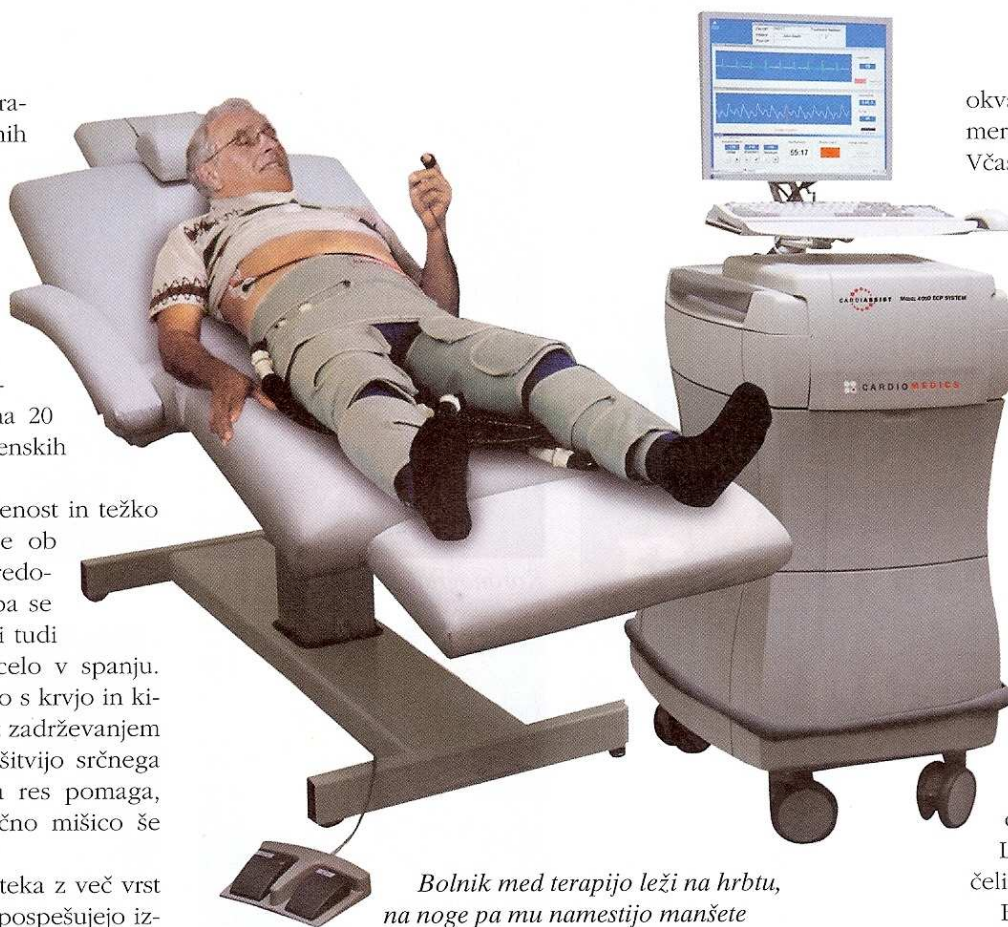
Piše Urša Blejc

V Sloveniji smo dobili prvo napravo za dodatno pomoč bolnikom s srčnim popuščanjem. Naprava s pomočjo napihovanja posebnih manšet na nogah dovaja kri med posameznimi srčnimi utripi, ko srce počiva (v diastoli). Tik pred ponovnim utripom srca manšete popustijo, kar omogoči srcu, da med črpanjem (v sistoli) dela z manjšim odporom in ga zato sprosti. Terapija naj bi pospeševala odprtje zoženih žil in razrast novih drobnih žilic, ki tvorijo naravne obvoje. Žal je za zdaj samoplačniška.

Ko srce zaradi različnih bolezni tako oslabi, da njegova črpalna dejavnost ne zadosti telesnim potrebam, govorimo o srčnem popuščanju. Ocenjujejo, da ga ima 20 do 40 tisoč slovenskih bolnikov.

Sprva jih utrujenost in težko dihanje pestita le ob naporu, z napredovanjem bolezni pa se težka sapa pojavi tudi v mirovanju in celo v spanju. Telo skuša oskrbo s krvjo in kisikom popraviti z zadrževanjem vode in s pospešitvijo srčnega utripa, kar sprva res pomaga, a dolgoročno srčno mišico še bolj izčrpa.

Zdravljenje poteka z več vrst zdravil: diuretiki pospešujejo izločanje vode, zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci beta ščitijo srce pred nadaljnjimi

Bolnik med terapijo leži na hrbtu, na noge pa mu namestijo manšete (podobne tistim za merjenje krvnega tlaka), ki se glede na srčni utrip prek posebnih cevi ena za drugo sunkovito napihujejo, kar čuti kot krepko (in glasno) masažo.

okvarami in kardiotoniki v primeru nerednega srčnega utripa. Včasih so mogoče tudi nekatere druge oblike zdravljenja.

Nekaterim bolnikom s koronarno boleznijo srca naredijo obvod (bypass) ali širjenje žil. Tistim z motnjami srčnega ritma včasih lahko pomagajo z vgradnjo srčnega spodbujevalnika ali celo defibrilatorja.

Prišla je dodatna pomoč

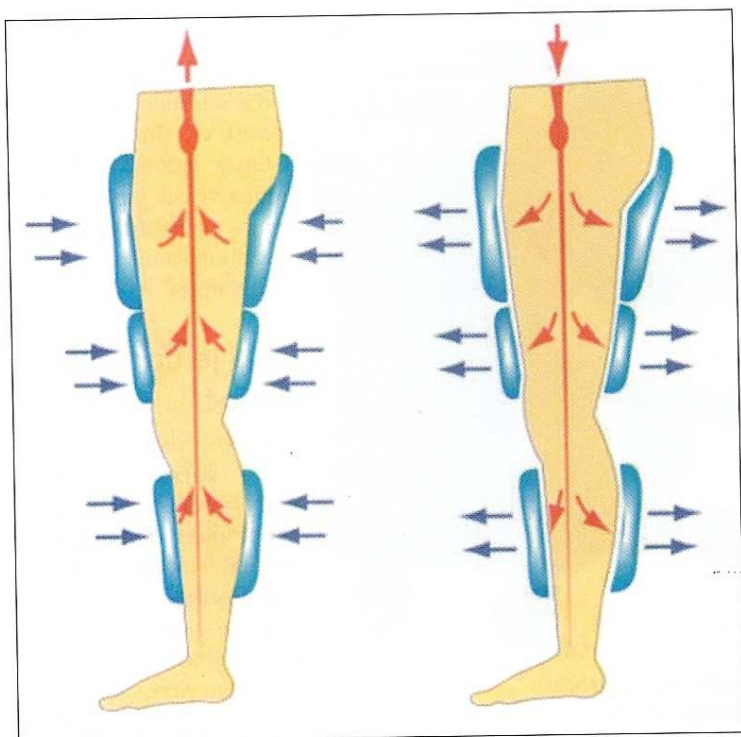
Novost na tem področju je naprava za zunanje spodbujanje pretoka krvi med posameznimi srčnimi utripi (*external counterpulsation*). V medicinskem centru Septum v Ljubljani so jo v Sloveniji začeli uporabljati prvi.

Bolnik se pri terapiji uleže na mehko posteljo na hrbet. Na noge mu namestijo manšete (podobne tistim za merjenje krv-

ZUNANJA SPODBUDA popuščajočemu srcu

Asist. dr. Siliva Samarina Lovrič, dr. med., specialistka interne medicine – kardiologinja: "Terapija je v prvi vrsti priporočljiva za bolnike s srčnim popuščanjem in/ali ishemično boleznijo srca."

S stiskanjem žil med posameznim utripom povečajo krvni tlak na arterijski in venski strani krvnega obtoka.

38 Zdravje

nega tlaka), ki se glede na srčni utrip prek posebnih cevi ena za drugo sunkovito napihujejo, kar čuti kot krepko masažo. Medtem lahko poslušata glasbo ali gleda televizijo in kljub določenemu ropotu naprave celo zaspi. Terapijo izvajajo eno uro na dan, pet dni v tednu, medtem ko čez vikend bolnik počiva. Celotno zdravljenje traja 35 ur oziroma sedem tednov, pri čemer pritisk postopno zvišujejo.

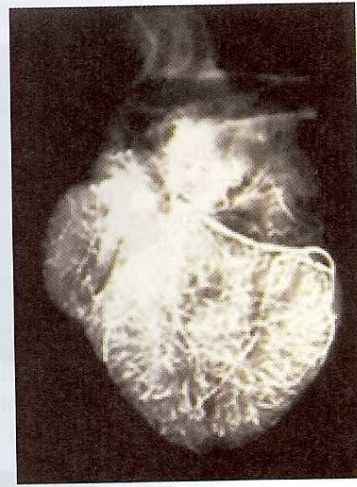
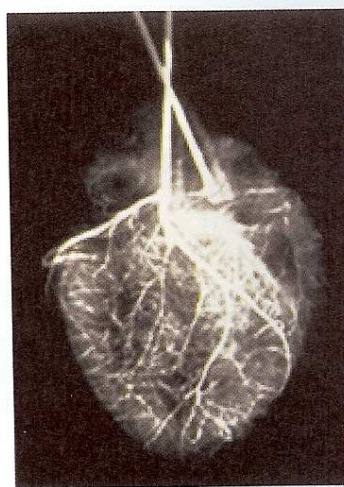
Asist. dr. Siliva Samarina Lovrič, dr. med., specialistka interne medicine – kardiologinja, nam je razložila, da s stiskanjem žil med posameznim utripom, povečajo krvni tlak na arterijski in venski strani krvnega obtoka, kar na arterijski strani zviša aortni krvni tlak in poveča pretok skozi koronarne žile, na venski strani pa pov-

zroči povečano polnitev desne polovice srca. Pritisk v manjših popusti tik pred začetkom srčnega utripa, kar srčni mišici olajša delo, ker črpa proti zmanjšanemu perifernemu odporu, obenem pa se poveča minutni srčni iztis. Opisane fiziološke spremembe imajo za končni rezultat povečano dovajanje kisika srčni mišici in hkrati tudi zmanjšajo potrebo po kisiku, zato pride do izboljšanja simptomov srčnega popuščanja in angine pektoris.

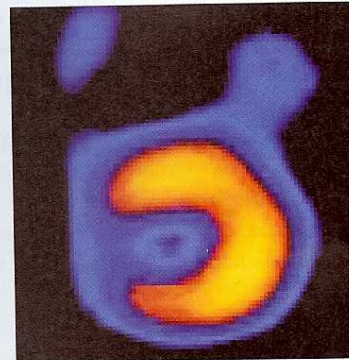
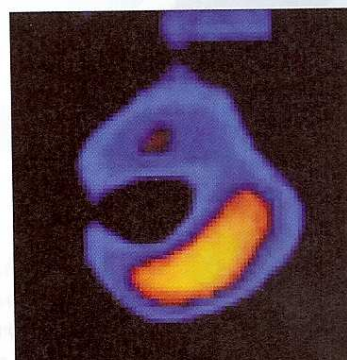
Izboljšanje naj bi se pri nekaterih pokazalo že v prvem tednu, pri večini pa v drugem, zagotavljajo v Septumu.

Naravni žilni obvod

Siliva Samarina Lovrič, dr. med., nam je povedala tudi,

Koronografija srčne mišice pred terapijo in po njej.

Scintigrafija srčne mišice pred terapijo in po njej.

za koga je terapija primerna. "Terapija je v prvi vrsti priporočljiva za bolnike s srčnim popuščanjem in/ali ishemično boleznijo srca. Navedena je tudi v evropskih in ameriških smernicah za zdravljenje, ven-

trajni, pri nekaterih trajajo več let. Dolgotrajnost učinkov pripisujejo razširitvi kapilar in tudi dodatnemu razrastu drobnih žilic, ki naj bi jih terapija pospešila, ker "povzroči številne mehanizme na celični ravni, kar"

Storitev je samoplačniška

Terapija z napravo za zunanje spodbujanje dovoda krvi v srce med posameznimi srčnimi utripi (*external counterpulsation*) prihaja iz Združenih držav Amerike, kjer jo uporabljajo v okoli 300 medicinskih ustanovah, medtem ko v Evropo šele prodira. V nekaterih drugih različicah (drugih proizvajalcev) jo uporabljajo predvsem za zdravljenje angine pektoris, medtem ko za zdravljenje srčnega popuščanja niso primerne. To različico je Ameriški urad za prehrano in zdravila odobril tudi za zdravljenje srčnega popuščanja.

V Sloveniji je za zdaj na voljo le v samoplačniški obliki in žal ni poceni, saj 35 ur terapije, kolikor jih priporočajo, stane okoli 3000 evrov. Dogovori za vsaj delno subvencioniranje s strani zdravstvenega zavarovanja že potekajo.

dar je treba poudariti, da ni metoda izbire, temveč le dopolnilo k preostalim metodam zdravljenja. Trenutno potekajo številne raziskave tudi za druge indikacije, kot so: zožitev vratnih arterij, Alzheimerjeva bolezen, Parkinsonova bolezen, okvara ledvične funkcije ... V Združenih državah Amerike so jo uporabljali tudi športniki, in sicer za izboljšanje zmogljivosti." Kot pravi, terapijo lahko uporabljamo tudi v preventivne namene.

"Pri bolnikih pride do znatnega izboljšanja simptomov, tako da večina lahko ponovno prične opravljati dejavnosti, ki jih prej zaradi simptomov niso mogli (vrtnarjenje, hoja po stopnicah, druge telesne dejavnosti ...) Na splošno potrebujejo tudi manj zdravil, kakovost življenja se bistveno izboljša. Terapija je varna, stranski učinki so redki," še ugotavljajo v medicinskem centru.

Študije so pokazale, da so učinki 35-urne terapije dolgo-

med drugim privede do povečanja dejavnikov za celično rast in do angiogeneze (pričnejo se tvoriti nove krvne celice, ki se vraščajo v poškodovano, ishemično ali nekrotično tkivo) ter do povečanega sproščanja," še pove zdravnica. Terapija pa ni primerna za bolnike s hudimi okvarami srčnih zaklopk, anevrizmo trebušne aorte, hudo arterijsko hipertenzijo in globoko vensko trombozo.

Predstavniki proizvajalca John McCallum je v Ljubljani med drugim predstavil raziskavo, ki so jo opravili na 127 bolnikih s srčnim popuščanjem. Pokazala je, da lahko taka terapija (kot dodatek k konvencionalnemu zdravljenju) pomembno zmanjša umrljivost in število sprejemov v bolnišnici v letu dni po terapiji.